

Lengyelország

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.11.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma

- Igazolt	1 390 385
- Gyógyultak	1 130 460
- Elhunytak	31 264
- Betegek száma	16 681 kórházban (1605 lélegeztetőgépen)
- Beoltottak száma	203 053

Járványhelyzet állapota: csoportos, tömeges megbetegedés, országon belüli eloszlása nem egyenletes; gócpontok Sziléziai vajdaságban, Mazóviai vajdaságban (Varsó központtal), Kis-lengyelországi vajdaságban (Krakkó központtal), Nagy-lengyelországi vajdaságban és a Pomerániai vajdaságban vannak. Az egészségügyi tárca január 10-i adata szerint a vírus transzmisszió (R) mutató 1,02 és növekvő tendenciát mutat.

Piros besorolású járványövezetnek nyilvánította Lengyelországot a kormány és újabb szigorításokat jelentett október 24-től, miután folyamatosan nőtt a fertőzések száma. **A kormányfő a koronavírus elleni védekezés új stratégiájában három fő célt jelölt meg: az egészség és az egészségügyi rendszer védelmét, a gazdaság és a munkahelyek védelmét, valamint az idősek és gyengébbek védelmét.** Mint mondta, a következő hetek, hónapok, negyedévek, esetleg évek az utóbbi évtized legnehezebbjei lesznek Lengyelországban, s nem ígérheti, hogy a COVID-19 néhány hónapon belül eltűnik.

A kormány döntése értelmében október 28-tól a rendőrséggel együtt katonai járőrök is ellenőrzik az utcákon a járványügyi szabályok betartását, főleg a védőmaszk viselését. Adam Niedzielski egészségügyi miniszter „nulla toleranciát” hirdetett a járványügyi intézkedéseket be nem tartó személyeknek. Ahogy fogalmazott, a „zéró” tolerancia azokra vonatkozik, akik megszegik a társadalmi együttélés normáit.

Mateusz Morawiecki kormányfő elrendelte azon közigazgatási dolgozók távmunkában foglalkoztatását, akiket tevékenységük nem köt munkahelyi székükhöz. Az átállás november 2-től kötelező, s a munkahelyi szervezetek vezetői döntenek a távmunkában dolgozók számáról. A kormányfő arra szólította fel vállalkozókat, hogy hasonlóan cselekedjenek alkalmazottaikkal, mivel csak így lehet elkerülni a lockdown-t.

Bejelentésre került **két járványkezelési fázis bevezetése.** November 28-tól december 27-ig terjedő időszakban (**felelősségi fázis**) a korábban hatályos korlátozások maradtak érvényben, mely magában foglalta a távoktatást. Az egyetlen lazítást az jelentette, hogy a bevásárló központok szigorú egészségügyi szabályok betartása mellett újra nyithattak. Még nem kezdődött meg a második ún. **stabilizációs fázis**, amelyben-ismét három szín (piros, sárga, zöld) alapján osztályozzák az ország régióit. Jelenleg az egész Lengyelország piros besorolású. A besorolás alapja egy 7 napos időintervallum lesz, az adott régióban azt vizsgálják majd, hogy ezen időtartam alatt milyen a megbetegedési ráta. Január 4-17. között az egész országra egy

egységes „tanulmányi szünetet” rendeltek el. Ez korábban vajdaságokként változó időpontokat jelentett, és téli szünetnek minősült. Idén e 2 hét alatt szigorú korlátozó intézkedések vannak érvényben, és nem lehet majd táborokat szervezni (egyedüli engedmény, hogy a 12 éven felüli gyermekek önállóan elhagyhatják a lakásukat, kimehetnek a szabadba).

December 28. és január 17. között nemzeti karantént rendeltek el az egész országban. Ez azt jelenti, hogy – a jelenleg is érvényes korlátozások fenntartása mellett – teljesen bezárják a szállodákat (ezek szolgáltatásait jelenleg csak a hivatalos úton lévők vehetik igénybe), lezárják a sípályákat, a bevásárló központokban pedig csak az élelmiszer üzletek, a drogériák, a könyvesboltok és a gyógyszertárak lehetnek nyitva. Az egészségügyi miniszter érvrendszerében utalt az általános európai lockdown-ra. A nemzeti karantén idején csak megalapozott esetben lehet elhagyni a lakóhelyet: ilyen egyebek között a bevásárlás, a munkába járás. A cél, hogy az emberek maradjanak otthon. **A nemzeti karantén keretében az országba „szervezett módon” beutazó személyeknek 10 napra házi vagy hatósági karanténba kell vonulniuk.** Amennyiben fennmaradnak a jelenlegi fertőzöttségi arányok, akkor az általános iskolák 1-3. osztályi január 18-tól visszatérhetnek az iskolapadokba. A turisztikai ágazat (szállodák, éttermek) lesz az utolsó, amely újratekintheti a működését. **Piotr Müller kormányzóval valószínűleg tartja, hogy a jelenleg érvényben lévő korlátozások január 17. után is fennmaradnak Lengyelországban. Ugyanakkor újabb szigorításokat egyelőre nem terveznek**

A kormány 2020. december 15-én fogadta el a COVID-19 elleni Nemzeti Oltási Programot. A program alapvetése, hogy a lakosság számára:

- **biztonságos és hatékony** oltóanyagot biztosítsanak;
- **kellő mennyiségben;**
- **a lehető legrövidebb idő alatt;**
- **ingyenesen;**
- **önkéntes alapon és**
- **könnyen hozzáférhető módon.**

Ennek érdekében a kormányzat négyfajta oltási pont felállítását tervezi (állandó – közegészségügyi ellátó helyeken, állandó – egyéb egészségügyi ellátó helyeken, mobil oltócsapatok, kifejezetten e célra felállított oltóközpontok). Oltóanyagot 5 gyártótól terveznek beszerezni: Astra Zeneca, Janssen Pharmaceutica, Pfizer, CureVac, Moderna. A beszerzésre az Európai Bizottság által aláírt szerződések útján kerül sor. A Lengyelország által rendelt oltóanyag-mennyiség kb. 62 millió adag, a beszerzés értéke mintegy 2,4 Mrd PLN (1 PLN=81 HUF). Az egészségügyi miniszter 2020. december 23-i tájékoztatása szerint a települések 96,2%-án már kijelölésre kerültek az oltási pontok, ezzel a teljes lengyel lakosság mintegy 98,5%-a érhető el. Az oltási művelethez kapcsolódó logisztikai feladatokat több állami szerv, köztük a hadsereg és a tűzoltóság fogja ellátni, az oltóanyaggal való gazdálkodás az Állami Anyagtartalék Ügynökség feladata. Az első szállítmány védőoltás, 2020. december 26-án hajnalban érkezett meg. Az első oltásokat 2020. december 27-én adták be. 2021. január 11-ig több mint 200 ezer főt oltottak be.

A Nemzeti Oltási Program alapján a lakosság 4 egymást követő fázisban kerül beoltásra:

- 0. fázis: egészségügyi személyzet (beleértve a tisztiorvosi szolgálatot, a diagnosztikai laboratóriumok dolgozóit és a gyógyszerészeket is) – orvosi és kiegészítő (ápoló) személyzet egyaránt, szociális idősotthonok személyzete.
- I. fázis: szociális idősotthonok lakói, hospice- és gondozóközpontok lakói, 60 éven felüli életkorú állampolgárok, a legidősebbektől kezdve, egyenruhás szervek tagjai, tanárok.
- II. fázis: 60 évnél fiatalabb, a COVID-19 fertőzés súlyosságára befolyással levő krónikus betegségben szenvedő személyek, állandó vagy rendszeres kórházi kezelést igénylő személyek, az alapvető állami szolgáltatások biztosításában hivatásszerűen részt vevő személyek.
- III. fázis: a lakosság fennmaradó része (16 éven felüli korosztály).

Az oltási program jelenleg a 0. fázisban tart. Az I. fázis Michal Dworczyk kancelláriaminiszter bejelentése szerint az előzetesen bejelentettnél valamivel később, 2021. január 25-től indulhat meg. Ez esetben az oltásra való jelentkezés és regisztráció már az oltási program egésze számára kialakított jelentkezési és regisztrációs infrastruktúra (telefonos, internetes és helyszíni regisztrációs rendszer) használatával történik majd. Adam Niedzielski egészségügyi miniszter azt nyilatkozta, hogy a felnőtt társadalom 50-60%-ának a beoltása szükséges ahhoz, hogy a nyájimmunitás létrejöjjön, erre várhatóan őszig fog sor kerülni.

A lengyel KÜM külképviseletekhez eljuttatott jegyzéke szerint minden visszaigazolt koronavírus fertőzött beteg – állampolgárságtól függetlenül - a lengyel állampolgárokkal azonos orvosi ellátásban és eljárásban részesül Lengyelországban. Az állam által finanszírozott gyógyítás keretében mind a diagnosztika, mind az orvosi kezelés díjmentes, függetlenül attól, hogy van-e a betegnek egészségbiztosítása Lengyelországban.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Lakossági korlátozások

Augusztus 8-tól a legfertőzöttebb lengyelországi járásokban vagy teljes egészében, vagy pedig részben visszaállították a korábbi szigorú korlátozásokat, melyet hetente kétszer frissítenek. Amennyiben a megelőző 14 napban 100 ezer főre vetítve 12 vagy több megbetegedést regisztrálnak, a járás a piros zónába került. Amennyiben a regisztrált esetek száma 6-12, úgy a sárga zónába került a járás. (A lengyel közigazgatási térképen közel 400 járás van.) A „pirosakban” egyebek közt tilos kongresszust, vásárt és kulturális rendezvényt szervezni, és szabad téren is kötelező a maszk viselése. A sárga színnel jelölt járásokban a szigorítások kisebb mértékűek, így például a sport- és kulturális rendezvényeket meg lehet tartani, de a nézőtéren a helyek mindössze 25%-át lehet elfoglalni.

Október 10-től új korlátozások léptek érvénybe az egyes zónákban. Október 10-től az egész országra kiterjesztették az eddig csak a sárgával jelölt járásokban érvényes szabályokat. Ezek közül a legfontosabb a száj és az orr eltakarásának a szabad téren való kötelezővé tétele. Eddig csak a leginkább veszélyeztetett, piros övezetekben kellett az utcákon is maszkot hordani. Tömegrendezvényen résztvevők maximális létszáma a zöld zónában 100 fő, a sárgában 75 fő, a pirosban marad az 50 fő volt. A vendéglátóipari egységek a piros zónában legkésőbb 22:00 óráig tarthattak nyitva. A belügyminiszter nulla toleranciát hirdetett a szabályok megszegőivel szemben.

Lengyelországban **október 19-től a vörössel jelölt**, azaz járványügyi szempontból leginkább veszélyes övezetekben (az ország 380 járásából 152-ben, amelyekben a lakosság 70 %-a él) távoktatásra állnak át a középiskolák és a felsőoktatási intézmények. A gyakorlati és szakmai foglalkozások kivételt jelentenek, de azoknál is figyelembe kell venni a járványügyi helyzetet. **Az általános iskolákban egyelőre maradt a hagyományos oktatás. A sárgával jelöltekben (amely az ország többi részét jelenti) október 19-től a középiskolák és felsőoktatási intézmények** a vegyes oktatási rendszerben oktatnak: a megvalósítás mikéntjéről az igazgatók döntenek. A sárga övezetekben a szakiskolák és a speciális iskolák továbbra is csak a hagyományos módon működnek, akárcsak az általános iskolák. A sárga övezet iskoláiban azok a tanulók, akik otthonról nem tudnak részt venni a távoktatásban (pl. nincs számítógépük), az iskolákban – tanári felügyelet mellett – tehetik ezt meg.

A sárga zónákra érvényben lévő korlátozások:

- Éttermek csak 6-21 óra között lehetnek nyitva (elvitere lehet rendelni);
- okt. 19-től az alkalmi rendezvényeken pl. lakodalmak, halotti torok, további hasonló eseményeken max. 20 fő vehet részt; lakodalmakon tilos a tánc
- Gyülekezéseket max. 25 főig lehet szervezni;
- Sporteseményeket zárt kapuk mögött, bezárják az uszodákat, aquaparkokat, edzőtermeket,
- Tömegközlekedésen az ülőhelyek 50 % vagy az összes hely (álló, ülő) 30 %-a foglalható el;
- kulturális rendezvényeken a férőhelyek 25%-a foglalható el
- 10.17-től a felsőoktatásban és a középiskolákban hibrid oktatást vezetnek be.

A piros zónában érvényes új korlátozások:

- Üzletekben pénztáranként 5 személy tartózkodhat;
- Éttermek csak 6-21 óra között lehetnek nyitva (elvitere lehet rendelni); csak minden második asztal lehet foglalt
- okt. 19-től tilos az alkalmi rendezvények pl. lakodalmak, halotti torok, további hasonló események szervezése;
- Templomokban 7 fő / m² személy tartózkodhat;
- Tömegközlekedésen az ülőhelyek 50 % vagy az összes hely (álló, ülő) 30 %-a lehet foglalt
- Gyülekezés max. 10 fővel engedélyezett;
- 10.17-től a felsőoktatásban és a középiskolákban távoktatást vezetnek be (a gyakorlati oktatást ez nem érinti).
- sportrendezvények csak közönség nélkül folytathatók le, bezárják az uszodákat, aquaparkokat, edzőtermeket.

Alapvető miniszterelnöki felhívás: „Maradj otthon!” – mindenki aki teheti, dolgozzon távmunkában, az idősök elkülönítése és támogatása döntő tényező.

Szájmaszk viselése kötelező minden nyilvános helyen, kivéve a parkokat, zöld területeket, botanikus kerteket, műemlék kerteket. Ha gépkocsiban nem egy háztartásban élők ülnek, akkor ott is kötelező a maszk.

Új korlátozások október 24-től:

Október 24-től Lengyelország teljes területe piros zónába került. Az új korlátozások listája:

- a IV-VIII osztályos gyerekek november 8-ig távoktatás alá esnek, a 16 évnél fiatalabb gyerekek 8-16 óra között csak szülői felügyelettel léphetnek az utcára, csoportban való találkozás tilos. Kivétel: ha a gyermek iskolába megy vagy hétvégén és iskolai szünetben.
- a vendéglátóipari egységek (éttermek, pubok, cukrászdák) csak elvitelre vagy kiszállításra szolgáltathatnak ki ételt, nov.8-ig. de a határidő hosszabbítható.
- társadalmi gyülekezéseken, találkozókon, beleértve az engedélyezett tüntetéseket, csak max. 5 különböző háztartásokhoz tartozó személy vehet részt, kivétel: munkahelyi gyűlések;
- sportesemények közönség nélkül tarthatók
- kulturális eseményeken a közönség a férőhelyek 25%-át foglalhatja el
- otthonokban szervezett rendezvények és találkozók max. 20 főig szervezhetők
- a 70 év feletti számára ajánlás, hogy ne hagyják el lakásukat, kivéve: szakmai tevékenység, vallásgyakorlás vagy fenntartási célok, pl. bevásárlás;
- beindítják az Időseket Támogató Testületet (Korpus Wsparcia Seniorów);
- ideiglenesen bezárják a szanatóriumokat;
- a temetők látogatására vonatkozó tilalmak és szabályokat későbbi időpontban teszik közzé. A miniszterelnök kérte, hogy november 1-én mindenki maradjon otthon, a temetőket látogassák meg korábbi v. későbbi időpontban.
- Halottak napjával kapcsolatos korlátozások kihirdetése október 31-én délután történt meg: a temetőket bezárták okt. 31 és november 2 között.

2020. november 7-től november 29-ig érvényben lévő korlátozások

Oktatás, kultúra, sport

- a távoktatás kiterjesztése az I-III osztályokra (az óvodai és bölcsődei ellátásban nincs változás)
- a többi osztály korábban elrendelt távoktatása november 29-ig meghosszabbodik; a pedagógusok 500 zł támogatást kapnak a távoktatáshoz szükséges eszközökre,
- középiskolai és a felsőoktatás távoktatási módban,
- sport események közönség nélkül,
- uszodák, edzőtermek, aquaparkok működése felfüggesztve,

Társadalmi élet

- **kulturális intézmények– színházak, mozik, múzeumok, képtárak, kulturális otthonok bezárva,**
- **templomokban max. 1 személy 15 négyzetméterre,**
- 8:00 -16:00 között, munkanapokon, a 16 éven aluliak csak felnőtt kíséretében hagyhatják el otthonukat,
- társadalmi gyülekezés max. 5 főig,
- találkozók és rendezvények szervezése tilos,
- A magán és céges 8-9 személyes buszokban csak 4 személy utazhat
- Tilos a 70 éven felüliek kijárása, kivétel: szakmai kötelezettségek, a mindennapi élet alapszükségleteinek biztosítása és vallásgyakorlás

Gazdasági korlátozások

Termelő egységek (gyárak, ipari parkok stb.) bezárására a járvány második hulláma alatt ez idáig nem került sor.

2020. november 7-től november 29-ig érvényben lévő korlátozások:

- **szállodai szolgáltatások csak a szolgálati úton lévő vendégek számára,**
- **üzletekben tartózkodó vevők számának korlátozása:** a max. 100 m²-es üzletekben 1 fő/10 m², a 100 m² felett 1 fő/15 m²,
- **üzletközpontokban lévő egységek bezárva, kivéve: élelmiszer, kozmetikai üzleteket, gyógyszertárakat és a szolgáltató egységeket,**
- szanatóriumok működésének felfüggesztése,
- vendéglátó egységek helybeni szolgáltatásainak felfüggesztése (ételkiszolgálás csak elvitelre vagy kiszállításra),
- tömegközlekedésben ülőhelyek 50%-a, vagy az összes hely 30%-a lehet foglalt.

Mateusz Morawiecki november 21-én a következő enyhítéseket jelentette be:

- Újabb, immár enyhülő szakaszba lépett a pandémia elleni küzdelem. Az ún. felelősségi szakasz december 27-ig tart.
- Amennyiben a számok az év végén kedvezőek, 12.27. után visszatérnek az enyhébb, piros, sárga és zöld zónára vonatkozó korlátozások.
- November 28-tól a bevásárlóközpontok a legszigorúbb járványügyi rendelkezések betartásával működhetnek. Ez azt is jelenti, hogy **a bevásárló központok üzletei a Karácsony előtti időszakban kinyithattak**, de 15 m²-enként egyszerre csak egy vevőt fogadhatnak. Az éttermek továbbra is zárva lesznek, csak elvitelre lehet rendelni.
- Ha újból növekvő tendenciát mutatnak a fertőzések, akár újabb szigorításokra és lockdown bevezetésére is sor kerülhet.
- Január 4. és 17. között átfogó oktatási szünet (síszünet) lesz

December 28. és január 17. között újabb korlátozások léptek érvénybe:

- A bevásárló központokban csak az az élelmiszer üzletek, a drogériák, a könyvesboltok, gyógyszertárak és a nagyfelületű bútorüzletek tarthatnak nyitva.
- Teljesen bezárják a szállodákat (ezek szolgáltatásait jelenleg csak a hivatalos úton lévők vehetik igénybe), kivétel: az egyenruhás szolgálatok, a szakirányú kórházak orvosai, betegek, a központi sport intézmények képviselői, valamint a munkásszállások.
- Az országba „szervezett módon” beutazó személyeknek 10 napra házi vagy hatósági karanténba kell vonulniuk.
- Bezárják a sípályákat.

Január 17-ig leállították az országhatár átlépésével megvalósított vasúti személyszállítást. Ugyanezen naptól minden, az LK területén lévő állandó lakhelyére vagy tartózkodási helyére visszatérő személy köteles megadni a határőrségnek lakhelye vagy tartózkodási helye címét, ahol a kötelező karantén időszakát tölti. Meg kell adnia telefonszámát is. Ezen személyek kötelesek a határátlépést követő naptól számított 10 napig karanténban maradni. A kötelező karantén vonatkozik a repülőgéppel, vasúttal, valamint más. a nemzetközi személyszállításban vagy nem kereskedelmi célú nemzetközi személyforgalomban, vagy szabályozott vagy kombinált nemzetközi szállításban részt vevő, műszakilag a gépkocsivezetővel együtt több mint 10 fő, vagy díjazás ellenében végzett nemzetközi szállítás esetén több mint 7 fő, de kevesebb mint 10 fő szállítására alkalmas gyűjtő járművel érkező személyekre is.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Exporttilalom jelenleg csupán az influenza megelőzésével és kezelésével kapcsolatos oltóanyagokra illetve gyógyszerekre és gyógyászati eszközökre vonatkozik.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás

Január 5-től január 13-ig 1 országra az Egyesült Királyság vonatkozó repülési tilalom lépett érvénybe. A tilalom nem vonatkozik a Miniszterelnöki Hivatal megrendelésére vagy engedélyével, a Lengyel Köztársaság Fegyveres Erői és az itt tartózkodó más katonaság szükségleteire végrehajtott járatokat valamint turisztikai szervezetek által korábban megrendelt charter járatokat; továbbá olyan országból érkező járatokat, amelyek elfogadták a Lengyel Köztársaság azon a feltételét, miszerint csak negatív SARS-CoV-2 teszt eredménnyel rendelkező utasokat szállítanak.

A járvány ideje alatt Lengyelországban célként jelölték meg az áruszállítás zavartalanságát, beleértve a tranzitforgalmat is. Kezdetben alkalmazták a lerakodást követően a gépkocsivezetőkkel és autóbusszofőrökkel szemben a 14 nap karantént, később ez alól mentesültek a gépkocsivezetők és kísérőik. Hasonló elbírálás alá estek a mozdonyvezetők is.

A járvány kihirdetése ellenére, a lengyel vasutak biztosították a belföldi utasforgalmat, ami különösen fontos volt a távolsági autóbusszjáratok felfüggesztését követően. Ezzel együtt a helyváltoztatási tilalmak miatt alacsony volt az utasszám, a csökkenés egyes régiókban elérte a 95%-ot. Áprilisban a beindított vonatok átlagos helykihasználása 11% volt (csúcsidőben 16%, azon kívül 9%, Húsvét vasárnap 4,5%). Jelentősen csökkent az indított vonatok száma, a rövidített útvonalú, illetve felfüggesztett járatok figyelembe vételével jelenleg a korábbi menetrendhez képest 65%-ra, néhány helyi vasúti üzemeltető csak a menetrend szerinti vonatok 36%-át indítja be. A határok lezárását követően az Intercity 400 járatából felfüggesztették a külföldi járatokat, majd további 179 járatot és 40 járatot rövidítettek. Az Intercity május 22-től újra indította első gyorsvasút (Pendolino) járatát Krakkó-Gdynia között, amelyet további járatok követtek.

A vasúti teherforgalom az igényeknek megfelelően működik. A járvány komoly visszaesést jelentett az intermodális szállításban, tekintettel a konténerforgalom csökkenésére.

A rekordot elérő 2019. évvel összehasonlítva az utazók száma idén akár több mint 100 millióval is csökkenhet. Öt hónapos növekedés után az októberben szállított utasok száma 18,5 millióra esett vissza (a szeptemberi 21,6 millióról). Éves szinten azonban a visszaesés gyengébb volt, mint tavasszal (-41% szemben az áprilisi -77%-kal). A teherszállítás helyzete ennél lényesebben jobb. Októberben 20,8 millió tonna rakományt szállítottak vasúton, csupán 3 százalékkal kevesebbet, mint 2019-ben.

A tengergazdálkodási minisztérium elemzése szerint a tengeri szállítmányozási ágazat járvány okozta problémái rövid időtartalomra vonatkoznak. Az ágazat jobban fel van készülve, mint a 2008 évi válság előtt. A szerkezetátalakítás során felszámolták a felesleges szállítási kapacitásokat. A tárca véleménye szerint az ágazat elrugaszkodása 2020. III. vagy IV

negyedében várható. A tengergazdálkodási minisztérium szerint *a koronavírus miatt rövid távon nagy a pénzügyi egyensúly elvesztésének kockázata, de a tengeri szállítás az év második felében már ki tudja használni a gazdaság felélénkülését. Komoly előnyt jelentenek az alacsony kőolajárak is.*

Nagyobb árulogisztikai központok helyzete

Március 13-át követően a légi és tengeri utasforgalom gyakorlatilag teljesen leállt. Kivételt képeznek a hazatérő turistákat szállító charter járatok, illetve a határátlépésre jogosult személyek számára szervezett, legfeljebb 15 főt szállító repülőgépekkel végzett charter járatok, továbbá a katasztrófa és életveszély elhárítására végzett repülések és az idegen légitársaságok hazatérők részére szervezett charter járatai.

Június 1-től a LOT lengyel állami légitársaság újra indította belföldi járatait, július 1-től pedig a nemzetközi útvonalak is újra indultak. Szeptember 26-tól feloldották a repülési tilalmat a korábban tiltott listán szereplő összes schengeni országból Lengyelországba. Repülési korlátozás azon nem EU, EGT, Schengen és Ukrajnán kívüli országokból érkező járatokra érvényes, amely országokban a fertőzések száma 14 napon belül meghaladja a 90 főt, 100.000 lakosra vetítve.

A lengyel állami légitársaság, a LOT számításai szerint a vállalatnak egy milliárd euró állami támogatásra lenne szüksége a koronavírus járvánnyal összefüggő válság kezelésére. A légitársaság pénzügyi jelentésében az szerepel, hogy a cég csak az idei évben 250 millió zloty támogatásra szorul. Az Európai Bizottság minden bizonnyal engedélyezi a támogatást, ha a LOT hivatalosan ezt kérvényezi. Annak ellenére, hogy a LOT 2019-ben 68,9 millió zloty nettó nyereségre tett szert, a javasolt állami támogatás magassága a légitársaság rossz helyzetére utal. (A támogatás – egy utasra levetített – mértéke az uniós légitársaságok között a legmagasabb). A LOT arra számít, hogy az állami támogatáson kívül még kedvezőbb lízing feltételeket is sikerül kialkudnia, azonban a lízingtársaságok nem hajlandóak engedményeket adni, míg nem kapnak állami garanciát.

Paweł Borys, a Lengyel Fejlesztési Alap (PFR) elnöke jelentette be, hogy a PLL LOT légitársaság 900 millió zloty értékben feltőkésítési támogatást kapott, valamint a PFR hitel első részletét is kifizette. Az elnök elmondása szerint „ennek köszönhetően a légitársaság pénzügyileg stabilan lép az új évbe”. A világjárvány miatt gazdasági nehézségekkel küszködő LOT légitársaság állami támogatása 1,8 milliárd zlotys hitelből, valamint 1,4 milliárd zloty tőkeinjekcióból áll. Az Európai Bizottság 2020 decemberében hagyta jóvá a fenti támogatások összegét, mintegy 650 millió euró értékben. A LOT kötelezettséget vállalt, hogy a támogatások nagy részét 6 év alatt kamatostul visszafizeti.

November elejétől 26 lengyelországi járatát függesztette fel a Wizz Air. Olyan desztinációkba, mint London, Barcelona, Bécs, Stockholm, Milánó, Róma és Kijev várhatóan december közepétől lehet majd újra repülni. A legtöbb felfüggesztett járatot a gdański repülőtér menetrendjéből törölték. A magyar légitársaság gépei kisebb gyakorisággal repülnek Párizsba, Brüsszelbe, Londonba (Luton) és Doncasterbe.

A légiáruszállítás a „lockdown” ideje alatt zavartalanul működött. A LOT lengyel állami légitársaság a repatriáló járatai mellett elsősorban állami megrendelésre cargo szállítmányokat hajtott végre.

Az Európai Bizottság 142 Mrd zloty mértékű támogatást hagyott jóvá a lengyel repülőterek megsegítésére. Az összeget felosztják az összes Lengyelországban lévő repülőtér között, a március 15. és június 30. közötti repülési tilalom miatt kialakult veszteségek arányában. A támogatás azonban túl alacsony ahhoz, hogy a regionális repülőterek (különösen a kisebbek) elkerüljék a pénzügyi problémákat – közülük több már jelenleg a csőd szélén áll.

A Varsó-Chopin repülőtér adatai szerint 2020 szeptemberében a légitársaságok szolgáltatásait 482 ezer utas vette igénybe, azaz 74,3%-kal kevesebben, mint 2019 szeptemberében. 2020 elejétől kezdve a fővárosi reptér a nemzetközi forgalomban összesen 4 millió 250 ezer személyt szolgált ki (67,4%-os csökkenés a tavalyi év azonos időszakához képest), a belföldi forgalomban pedig 507 ezer személyt, ami éves szinten 61,1%-os csökkenést jelent.

Lengyelország nemzetgazdasága szempontjából négy jelentős tengeri kikötővel rendelkezik (Gdańsk, Gdynia, Szczecin és Świnoujście). A lengyel tengergazdálkodási tárca véleménye szerint a tengeri szállítmányozás bonyolítja le a világ nemzetközi áruforgalmának 90%-át, ezért arra lehet számítani, hogy az ágazatot visszaesése rövid ideig tart. **A kikötők forgalmának csökkenése éves szinten kb. 30%-ot érhet el.** A legnagyobb visszaesés a bútor, ruházat, textil, járműalkatrész, háztartási gép rakományok kiszolgáltatásában mutatkozott. Stabil szinten maradt az élelmiszerek, műtrágyák, gabonák és takarmányok szállítása. Az elemzők értékelése szerint az ágazat 2020. III. vagy IV. negyedévében újra a fejlődés pályájára állhat a kínai gazdaság újraéledésének függvényében.

Gazdasági kilátások

A koronavírus elterjedése az utóbbi évek legnagyobb gazdasági válságát idézte elő, amely Lengyelország esetében is a gazdasági aktivitás jelentős gyengüléséhez vezetett. **A GUS lengyel statisztikai hivatal előzetes adatai szerint az ország gazdasági teljesítménye az idei év II. negyedében 8,4%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest, ami a vártnál jobb eredmény és európai összehasonlításban is az egyik legjobbnak számít.** Az elemzők átlagosan 9,5%-os visszaesésre számítottak. A rendszerváltozás óta az idei év második negyedében volt első alkalommal recesszió Lengyelországban. Elkövetkező időszakban elég nehéz elképzelni V-alakú GDP növekedést vagy a gazdaság aktivitás tavalyi évi szintjének gyors elérését. A GUS adatai szerint **a GDP a III. negyedében éves szinten csupán 1,6%-kal esett vissza,** szemben a II. negyedévi 8,4%-os csökkenéssel. A szezonális tényezőktől való megtisztítás után a gazdaság növekedése 7,7 százalékkal volt magasabb, mint a II. negyedévben, azonban még nem sikerült teljesen ledolgozni a tavasszal kialakult lemaradásokat. A járvány előtti utolsó negyedévvél (2019. IV. negyedévével) összehasonlítva a GDP csupán 2,3%-kal volt alacsonyabb, mint az idei év III. negyedében.

A harmadik negyedévben az ipar termelése éves szinten 3,2 százalékkal emelkedett, a II. negyedévi 11,8%-os csökkenéshez képest. Legmagasabb, több mint tíz százalékos növekedési ütem az elektronikai és elektromos berendezések és a bútorgyártás terén jelentkezett. Ezekre az ágazatokra egyaránt pozitív hatást gyakorolt a belföldi és a külföldi kereslet növekedése. A

járműiparban az élénkülés enyhe volt (a járművek és utánfutók gyártásának növekedése 2,4%-ot tett ki, azonban a többi szállítóeszköz előállítására éves szinten 9,6%-os csökkenést ért el), ami korlátozott vállalati beruházásokat eredményezett. Ez utóbbi negatív hatást gyakorolt a gépek, berendezések, valamint a fémek előállítására, amelyek megfelelően 10,6%-kal és 8,8%-kal estek vissza.

A GUS lengyel statisztikai hivatal adatai szerint az ipari termelés novemberben, éves szinten 5,4%-kal emelkedett, az előző hónappal összehasonlítva viszont 1,6%-kal csökkent. A termelés kb. 2,5%-kal haladja meg a februárban kimutatott értéket és a járvány előtti trendet. Az időszakos hatásoktól mentes ipari termelés növekedése novemberben éves szinten 3,5 %, havi szinten pedig 1,2% volt. A legnagyobb mértékű növekedés a következő ágazatokban következett be: elektromos berendezések (24,5%), számítógépek, elektronikai és optikai termékek (15,5%) gépjárművek (14,5%), fából, parafából, szalmából és vesszőből készült termékek (13,2%), gumi és műanyag termékek (12,0%), egyéb szállítóeszközök (10,7%), vegyszerek és vegyi termékek (9,7%) papír és papírból készült termékek (8,9%) gyártása. A legnagyobb csökkenést az alábbi szektorok érték el: elektromos energia, gáz, vízgőz és melegvíz termelés (-10,5%), gépek és berendezések gyártása (-10,4%), fémek (-5,2%), kokszt és kőolajfinomítási termékek előállítása (-5,0%).

A lengyel miniszterelnök véleménye szerint az uniós országok közül Lengyelországban lesz a legalacsonyabb mértékű a recesszió. A várakozások szerint nem fogja elérni az Európai Bizottság által megjelölt 4,6% szintet, sőt a GDP visszaesése még a kormány által várt 3,5%-nál is alacsonyabb lehet. **A kormány értékelése szerint a jövő év határozottan a felgyorsulás időszaka lesz.** A lengyel gazdaság várhatóan 2022-ben tér vissza a 2019 év végi szinthez. A helyzet továbbra sem belátható, időben eltolódik a koronavírus hatékony kezelésének megoldása, de a válságból való kilépés távlatai optimizmusra adnak okot. Kulcsfontosságú lesz az unió által a gazdaság újjáépítésére szánt eszközök hatékony felhasználása.

A Nemzetközi Valutaalap legfrissebb, „őszi” World Economic Outlook (WEO) előrejelzésében -4,6%-ról (a júniusi prognózis szerinti) -3,6% százalékra mérsékeli Lengyelország idei évi gazdasági visszaesésének dinamikáját. Az IMF a 2020. évi átlagos infláció mértékét 3,3%-os szinten határozza meg, ami egybeesik a lengyel kormány idei évre vonatkozó módosított költségvetési törvényben foglalt mértékkel. A fogyasztói árindex évi átlagos mértéke 2021-ben 2,3%-ra esik vissza. Az IMF azzal számol, hogy Lengyelország folyó fizetési mérlegének többlete az idén a GDP 3,0%-át teszi ki, 2021-ben pedig a GDP 1,8 %-ára esik vissza. A nemzetközi szervezet szerint jövőre a lengyel GDP a korábban prognosztizált 4,6%-os növekedés helyett 4,2%-os gyorsulást ér el.

Az Európai Bizottság megemelte Lengyelország GDP növekedésére vonatkozó előrejelzését. A legújabb prognózis szerint a Bizottság az idei év végére 3,6%-os gazdasági zsugorodást irányoz elő (nyáron még 4,6% visszaeséssel számolt). Jobb eredményt csupán Svédország, Írország és Litvánia érnek el. A válság viszonylag enyhe leforgása azonban magas inflációval (3,6%) és az állami pénzügyi szektor jelentős hiányával (-8,8%) jár. Az év végére a munkanélküliségi ráta 4%-ot ér el, szemben a II. negyedévi 3,1%-hoz képest. Az előrejelzés azonban nem veszi figyelembe a legutóbb bejelentett korlátozásokat, amelyek további negatív hatást fejthetnek ki a GDP dinamikájára.

A Lengyel Nemzeti Bank (NBP) előrejelzése szerint az infláció mértéke 2021-ben 2,6 százalékot tesz ki, a GDP pedig 3,1%-os növekedési dinamikát ér el, szemben a korábban előrevetített 4,9%-os növekedéssel. A jegybanki prognózisnak megfelelően az idén 3,4% lesz az infláció, szemben a 2020. júliusi 3,3%-os várakozással. Az NBP szerint az idei év 3,5%-os recesszióval zárul, a korábban várt 5,4-os visszaeséssel szemben, míg a jövő évi GDP 3,1%-kal bővül, a júliusi 4,9%-os növekedési előrejelzéshez képest. **Az NBP szerint a 2021-2022 években - fokozatosan és meglehetősen lassan - helyreáll az ország gazdasági tevékenységének aktivitása.** Az újjáépítést, különösen a következő évben, korlátozni fogja a megbetegedések számának valószínűleg visszatérő növekedése, az egyes ágazatokban bevezetésre kerülő átmeneti korlátozások, valamint a növekvő bizonytalanság. A 2021-2022-es években a vállalkozások működési költségeinek növekedése, valamint az egyes társaságok tevékenységének felfüggesztése miatt a nemzetgazdaság termelési potenciáljának tartós beszűkülése következik be. Lengyelország jövőbeni gazdasági helyzetét a járvány további lefolyása szabja meg.

Az OECD legfrissebb Economic Survey jelentésében olyan reformjavaslatokat fogalmazott meg, amelyek **felgyorsítják a koronavírus válságot követően a lengyel gazdaság újjáépítését.** Az ajánlások között szerepelnek többek között a zöld technológiákra és a digitalizáció fejlesztésére, valamint az oktatás és az egészségügyi ellátás minőségének javítására irányuló beruházások. A jelentés adóreformok szükségességét is felveti; így az adómentes összeghatár megemelését, a járadék-adófizetés rendszer egységesítését és annak nagyobb progresszivitását, valamint magasabb ingatlanadó bevezetését.

A Világbank fenntartja októberi előrejelzését Lengyelország 2021. évi GDP-jének 3,5%-os növekedésére, míg jövő évre 4,3%-os GDP-növekedést becsül. A jelentés nem tartalmaz indoklást, sem egyéb Lengyelországra vonatkozó mutatót.

A szállodai, a vendéglátóipari és catering (HoReCa) ágazat nagyon lassan lábál ki a járvány okozta válságból. Egyre nagyobb a cégek adósságállománya, az emelkedés mértéke az elmúlt fél év alatt 30%-kal nőtt. Az Országos Adósság Nyilvántartó legfrissebb adatai szerint a HoReCa ágazat rossz adósságállománya közel 281 millió zlotyt ér el, szemben a februárban jegyzett 213,4 millióval. Az összeg 83%-a mikro cégekre esik, adósságuk összesen 233 millió zlotyt tesz ki. A cégnyilvántartás szerint az ágazatban 10 666 társaság működik, ami 420 céggel kevesebb, mint júniusban. Az egy cégre jutó átlagos adósság 26,34 ezer zlotyt ér. A járvány előtt ez az összeg 20,3 ezer zloty volt.

A Lengyel Szállodaipari Gazdasági Kamara (IGHP) számításai szerint **a szállodaágazatnak 2,2 milliárd pénzügyi támogatásra lenne szüksége** a tavaszig való túléléshez. A kamara által novemberben elvégzett felmérés szerint a szállodák 90%-ának 20% alá esett a kihasználtsága, minden hatodik létesítmény esetén pedig nem érte el a 10%-ot.

A londoni IHS Markit gazdaságtudató intézet felmérése alapján, 2020 decemberében a lengyel ipar beszerzésimenedzser-index (PMI) értéke 51,7 pontra emelkedett, az októberi és novemberi 50,8 pontról. A felmérés alapján a lengyel feldolgozóipari szektorban decemberben jelentősen javultak a gazdasági feltételek, mely az új megrendelések növekedését és az ipari szektor munkaerőpiaci helyzetének javulását eredményezte.

A lengyel valuta december végére (hasonlóan az idei év első negyedének végéhez) jelentősen gyengült az összes fő devizához képest (euró, dollár és svájci frank). Az euróhoz viszonyítva a zloty ez idáig márciusban érte el a mélypontot, amikor 4,28 zlotyról 4,63 zlotyra gyengült a lengyel fizetési eszköz. Jelenleg átlagosan egy euróért 4,52 zlotyt, egy dollárért 3,72 zlotyt és egy svájci frankért pedig 4,17 zlotyt kell fizetni.

A járvány második hulláma és a bevezetett újabb korlátozások egyelőre nem eredményezték a cégcsődök számának lényeges növekedését. Decemberben a bíróságok 43 vállalat csődjét jelentették be. Novemberben ez a szám 29, októberben pedig 44-et ért el, ami továbbra is sokkal alacsonyabb, mint a rekordszámot hozó január, február és július, amikor a csődbe ment cégek száma havonta meghaladta a 60 darabot. Az elmúlt évben összesen 587 cég ment tönkre. A cégek továbbra is késleltethetik a csődök bejelentését, tekintettel a válság kezelésére bevezetett állami támogatásokból eredő kötelezettségekre.

A statisztikai hivatal adatai szerint a fogyasztási cikk és szolgáltatás kosár (CPI) 2020 decemberében 2019 decemberéhez képest 2,3%-kal drágult. Ugyanakkor az árak növekedése az előző hónaphoz képest csupán 0,1 százalékos volt. Novemberben a fogyasztói árindex 3,0%-ot tett ki. A decemberi eredmény a legalacsonyabb érték 2019 áprilisa óta. Ezzel az eredménnyel több, mint másfél év alatt az infláció először került a Lengyel Nemzeti Bank által 2,5 százalékosban meghatározott inflációs cél alá. 2020 eleje óta az infláció csak kétszer esett 3% alá májusban (2,9%) és augusztusban (szintén 2,9%). Az infláció az elmúlt évi csúcserőértékét 4,7 százalékosan februárban érte el, ami a legmagasabb értéket jelenti 2011 óta. A 2020. évi fogyasztói árindex mértéke 3,4% volt.

Novemberben a foglalkoztatás a vállalati szektorban 1,2%-kal maradt el a tavalyi év azonos időszakától, és nem jelent változást az előző hónaphoz képest. **A vállalati szektorban a foglalkoztatottak száma novemberben 6 319 ezer főt ért el.** Összehasonlításképp márciusban, áprilisban és májusban összesen 272 ezer munkahely szűnt meg (a 9 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalatok esetében). Novemberben a kiskereskedelem részleges leállításának, valamint a szülők egy része ismételt gyermekfelügyeleti segélyre való visszatérésének köszönhetően, havi szinten a foglalkoztatás csökkenése következhet be.

A munkanélküliségi ráta novemberben októberhez, szeptemberhez, augusztushoz, júliushoz és júniushoz képest nem változott és 6,1%-os szinten stabilizálódott. A munkaügyi hivatalokban nyilvántartásba vett munkanélüliek száma novemberben 1025,7 ezer fő volt. Ez a szám októberben 1018,4 ezer főt, szeptemberben 1023,7 ezer főt, augusztusban 1028,0 ezer főt, júliusban pedig 1029,5 ezer személyt tett ki.

Autóipar:

A koronavírus-járvány legnagyobb mértékben az autóiparra gyakorolt negatív hatást. A lengyelországi járműipari üzemek 2020 I. félévében több mint 201 ezer járművet állítottak elő, azaz 44,1%-kal kevesebbet, minr 2019. azonos időszakában.

2020 év 11 hónapja után az új autók piaca 24 százalékos veszítést szenvedett. A január-november időszakban 428,6 ezer új autót vettek nyilvántartásba (szemben a 2019-es 565,4 ezerrel). Az autópiacon 2017-ben ért el hasonló szintet. A legnagyobb mértékben az Opel (-57,7%) és a Ford (-39,1%) értékesítése esett vissza. Az Audi volt az egyetlen márka, amely növelni tudta eladását

(+ 14,1 százalék). 2021-ben a cégek többsége a piac 8,2% és 12,9% közötti növekedésére számít.

Az gépjárművek értékesítése szeptemberben – a járvány kezdete óta először – magasabb volt, mint az elmúlt év azonos időszakában. 43 ezer új autót regisztráltak, ami 9,4%-kal jobb eredmény, mint 2019 szeptemberében. A Lengyel Járműipari Szövetség (PZM) előrejelzése szerint az év végére az értékesítés visszaesése kb. 25%-ot érhet el, amennyiben nem tör ki pánik, nem következik be lassulás a támogatási eszközök megszűnésével vagy új gócpontokkal összefüggő korlátozások bevezetésével.

A Lengyel Járműipari Szövetség (PZPM) adatai szerint törés mutatkozik a lengyelországi autóbusz piacon. Augusztusban a belföldi szállítványozó cégek csupán 68 új járművet vásároltak, ami 58%-kal kevesebb, mint a tavalyi év azonos időszakában elért eredmény. A piac erős lefékeződési fázisba lépett már a tavalyi év nyári időszakában, amihez az idén a járvány negatív hatása is csatlakozott. Az év eleje óta csupán 927 új autóbust vettek nyilvántartásba, ami csak a fele a 2019 év január-augusztus közötti időszakában elért számnak. A városi autóbuszok döntő többségét öt gyár állítja elő: a starachowicei MAN Bus, a bolechowoi Solaris, a slupski Scania, a sanoki Autosan és a VOLVO wroclawi üzemei. 2020. első nyolc hónapjában a hazai autóbuszok részaránya 37,6% (350 db) volt, tavaly 34%, két éve pedig 32,2%. Ezzel szemben mélyponton van a turistabuszok kínálata, amelyekből augusztusban mindössze 5 került értékesítésre. júliusban 15, júniusban pedig 10. A bejegyzett új autóbuszok száma január-augusztus között csak 75 db. A járvány teljesen leállította az autóbuszos kirándulásokat.

Az új autók értékesítése áprilisban 2020 márciusával összehasonlítva 39,6%-kal, 2019 áprilisához képest pedig 61,4%-kal csökkent. Az év elejétől április végéig összesen 23,8 ezer darab gépjármű került értékesítésre, ami éves szinten 36,2%-os csökkenést jelent. Hasonlóan csökkent a szállítókocsik értékesítése is, márciushoz képest 40%-kal, éves szinten pedig 59%-kal, az idei évi kumulált darabszám pedig 33%-kal. Áprilisban a teherautók értékesítésének visszaesése éves szinten közel 68% volt.

Az új autóbuszok értékesítése áprilisban 76,6 százalékkal csökkent, mindössze 64 db volt, a 2019 áprilisában értékesített 273 darabbal szemben. A Lengyel Járműipari Szövetség (PZM) adatai szerint a szállítványozó vállalatok 2020-ban összesen 461 járművet vásároltak, ami 43,1 százalékos csökkenést jelent.

A járvány alatt az ügyfelek csökkentették az új autókra vonatkozó megrendeléseiket. Jelenleg az éves autógyártási előrejelzések Németországban legalább 25%-os visszaesést prognosztizálnak. Lengyelországban a személygépkocsi és haszonjármű gyártásban a visszaesés valószínűleg 40% lesz. Az alacsonyabb volumenek sajnos elbocsátásokat is jelentenek, úgy az autógyártó konszernnek, mint a beszállítók esetén. A Covid-19 hatása kb. egy évig lesz érezhető, azonban a járműipar egyes képviselője szerint a normális helyzethez való visszatérés csak 2022-ben várható.

Szállítványozás:

A nemzetközi szállítással foglalkozó lengyel fuvarozók – akik a járványt megelőzően az uniós piac egy negyedét tartották a kezükben - megbízásainak száma felére csökkent. Számos

esetben a gépkocsivezetők féltek a járvány sújtotta országokba utazni. **A vírus, egyes esetekben akár 80%-kal visszaszorította a cégek bevételeit.**

A határon túli közúti utasszállítás gyakorlatilag megszűnt, hasonló helyzet alakult ki a hazai járatok esetében is. **Komolyabb akadályokkal küzd a tömegközlekedés.** Bevételeik jelentős mértékben csökkentek. Így pl. a felsősziléziai metropolis Városi Közlekedési Vállalathoz a jegyeladásból szokásos bevételeinek kb. 20%-a folyt be.

A megbízások és az utasok hiánya miatt a szállítványozó cégek adósságállománya folyamatosan emelkedik, az ágazat lassan elveszíti fizetőképességét. A Gazdasági Tájékoztató Iroda Országos Adósság Nyilvántartása (KRD) adatai szerint a szállítási ágazat közel 25 ezer cégének kifizetetlen adósságai már majdnem eléri a 928 millió zlotyt.

Az ágazatra vonatkozó előrejelzések sem túl optimisták, aminek több oka is van. Közülük kiemelendő az Európai Unió tagországainak várható gazdasági csökkenése, a munka költségeinek folytonos növekedése, a foglalkoztatás egyre mélyebb problémái, valamint jogszabályi módosítások (Mobilitási Csomag) negatív hatásai. Ezek függvényében a TSL (fuvarozás, szállítványozás, logisztika) ágazat vállalatai óvatosan terveznek az idei évre vonatkozóan. Nem tudván, mit hoz a jövő, milyen költségekkel kell megküzdeniük, óvatosan kezelik a beruházások, pénzeszközök befagyasztásának kérdését.

A lengyel kormány május 6-tól beindította a szállítványozási cégek támogatását szolgáló 1,7 Mrd zloty (kb. 378 millió euró) mértékű programot. A kormány a szállítványozási ágazatot kedvező feltételekkel, 12 hónapos törlesztési moratórium mellett nyújtott operatív lízinggel, valamint forgóeszköz kölcsönrel és működőtőke hiány finanszírozásával kívánja támogatni.

A lengyel szállítványozók szövetségeinek felmérései szerint a COVID-19 járványt követő időszakban rendkívül felerősödtek a „rég uniós” országok protekcionista törekvései, Jelenleg lengyel cég gyakorlatilag nem tud külföldi fuvarhoz jutni és a szolgáltatások nyújtása során előfordul diszkriminációs eszközök (ellenőrzések, adminisztratív és bérezési követelmények) alkalmazása.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

Mateusz Morawiecki lengyel kormányfő 2020. november 6-án újabb támogatások bevezetését jelentette be a járvány által leginkább sújtott ágazatok számára (többek között a turisztika, szállodaipar, vendéglátás, edzőtermek és fitness ágazat számára), valamint egyes korábbi támogatási formák érvényességének fenntartását ígérte, mint a leállás esetén nyújtott bértámogatást, a TB járulék fizetés felfüggesztését, valamint a költségek egy részének fedezését az uniós szabályoknak megfelelően.

Mint mondta, a kormány igyekszik komoly pénzügyi programokkal előállni, s előkészítette az ammuníciót a vállalatok megsegítésére. A COVID-19 elleni küzdelemre eddig 300 milliárd zlotyt költöttek, ebből 150 milliárd a gazdaságvédelmi csomagra. A nagy cégek számára legalább 2021 tavaszáig meghosszabbítják a támogatásokat.

A támogatások az alábbi 10 válságellenes intézkedést ölelik fel:

1. A korlátozások által leginkább sújtott ágazatok kis- és középvállalatai számára állandó költségekhez való hozzájárulás

Támogatás a Lengyel Fejlesztési Alap (PFR) válságellenes pénzügyi csomagjának keretéből a bevételekkel nem fedezett állandó kiadások 70%-ra. Feltétel: legalább 30%-os bevételkiesés 2019 azonos időszakához képest .

Kedvezményezettek: a korlátozások által érintett ágazatok

2. A Lengyel Fejlesztési Alap (PFR) válságellenes pénzügyi csomagjából származó támogatások elengedése

A PFR által nyújtott támogatások elengedése a korlátozásokkal sújtott ágazatok kis-és középvállalkozásai számára. Feltétel: 2020 márciusától 2021 márciusáig kimutatható kumulált bevételecsökkenés legalább 30%-ot érjen el.

Kedvezményezettek: a korlátozások által érintett ágazatok

3. A nagyvállalatok számára nyújtott pénzügyi támogatás érvényességének meghosszabbítása 2021.03.31-ig a kérelmek esetében és 2021.06.31-ig a kifizetésekre vonatkozóan

A kedvezményes kölcsönök esetében a COVID-19 által okozott veszteségek számítási módja a jelenlegi 2020. március - augusztus helyett - 2020 március - 2021 március időszakra hosszabbodik meg, a program eredeti formájának megfelelően. Gyors ügyintézés lehetősége a KKV-k számára.

Kedvezményezettek: minden ágazat ezeken belül a nagy cégek és KKV-k egyaránt.

4. Hosszúlejáratú kölcsönök állami garanciával

A KKV-k számára *de minimis* garanciák nyújtásának folytatása, továbbá a fizetőképességi garanciák nyújtásának folytatása a nagy cégek számára. Tárgyalás az Európai Bizottsággal a kölcsönök törlesztőrészeinek fedezésére nyújtandó támogatások lehetőségéről 6 évig terjedő időszakra, a korlátozások által sújtott ágazatokban.

5. A foglalkoztatás támogatása

A munkahelyek védelmét célzó támogatások a Dolgozók Garantált Kifizetéseinek Alapjából (FGSP): leállás esetén vagy csökkentett munkaidő esetén bértámogatás.

Kedvezményezettek: minden ágazat

6. A leállás estén történő támogatás meghosszabbítása

A leállás esetén fizetett támogatás érvényességének meghosszabbítása a korlátozásokkal sújtott ágazatok számára.

7. TB járulékok felfüggesztése

A járulékfizetés felfüggesztésének meghosszabbítása a korlátozások által érintett ágazatokban.

8. A tevékenységi kör módosításának támogatása

A támogatás összegének az átlagfizetés 6-ról 8-szorosára történő megemlése és kiterjesztése az új tevékenységek társfinanszírozásán túlmenően a jelenlegi tevékenységi kör megváltozására is. A támogatást a munkaügyi hivatal fizeti.

Kedvezményezettek: a korlátozások által sújtott ágazatok

9. Második esély politika

Az Iparfejlesztési Ügynökség (ARP) által a vállalat restrukturalizációjával kapcsolatos költségek támogatása.

Kedvezményezettek: a szerkezetátalakítás alatt álló vállalatok

10. A lízing támogatások

Az Iparfejlesztési Ügynökség (ARP) által a lízing költségek fedezése.

Kedvezményezettek: szállítmányozási ágazat

A miniszterelnök a sajtótájékoztatóján kérte a vállalatok és az önkormányzatok vezetőit, hogy minden munkát, amelynek esetében az lehetséges, irányítsanak át távmunkába.

Október 30-ig a válságellenes csomagok keretében **a kormány a munkahelyek védelmére összesen 149,42 Mrd zlotyt költött.** A munkavállalók (4,2 millió fő) bértámogatására 17,5 Mrd zlotyt került kiadásra. További 17 Mrd zlotyt értek el a társadalombiztosítási járulékok körében nyújtott mentességek és kedvezmények. További 5 Mrd zlotyt fordított a kormány leállási támogatásra, valamint 1,86 milliós kölcsönt nyújtott a mikro vállalkozók számára, melyek összértéke 9,26 Mrd zloty tett ki.

Mateusz Morawiecki kormányfő december 8-án elmondta, hogy hosszú ideig kell majd még harcolni a járvány következményeivel, ezért **bejelentette, hogy a kormány a vállalatok támogatása mellett az önkormányzatok támogatását is célként jelöli meg.** Ennek keretében a kormány a Regionális Beruházási Alapból összesen 12 milliárd zlotyot kíván többek között infrastrukturális fejlesztésekre, oktatási és digitalizációs projektek megvalósítására fordítani regionális szinten. Az Alapból továbbá 250 millió zloty értékben forrást különítenek el a volt állami gazdaságok következményeivel sújtott falvak támogatására.

A kormány január 5-én elfogadta a lengyel állami fejlesztési alap (PFR) mikro, kis- és középvállalatoknak szánt 2.0 Pénzügyi Támogatási Csomagját, valamint az 1.0 támogatási csomag módosítását, mellyel 20 milliárd zloty kerül a vállalatokhoz. A 2.0 támogatási csomag részeként a mikro-, kis és közép vállalatokat kiszolgáló PFR külön-külön 6,5 milliárd zlotyot különít el a mikro vállalkozások és a kkv-szektor számára; a csomag költségvetése összesen 13 milliárd PLN. A támogatás új részletét 2021. január 15-től március végéig kell folyósítani, június végi hosszabbítási lehetőséggel. A támogatás mértéke többek között a forgalom fajlagos csökkentésétől függ, és azzal feltétellel, ha a vállalt legalább egy meghatározott tevékenységi kör keretében folytatja tevékenységét (PKD-kód). A rendeletben több mint 40 tevékenységi kód került meghatározásra. A kis- és középvállalkozások számára nyújtott 1.0 támogatási csomag módosításáról szóló határozattervezetben, a kiválasztott iparágaknak a megfelelő feltételek teljesülése esetén a támogatás 100%-os elengedését ajánlják.

Monetáris intézkedések

A Lengyel Nemzeti Bank (NBP) a járvány által okozott gazdasági problémák enyhítésére az alábbi célok elérését tűzte ki:

- biztosítja a fizetési rendszer zavartalan működését, ami a gazdaság működésének alapja,

- ellátja az állampolgárokat készpénzzel, amelyre a bizonytalan időszakokban sokkal nagyobb igény mutatkozik,
- erőteljesen enyhíti a monetáris politikát, ezzel csökkenti annak a veszélyét, hogy a járvány és a vele kapcsolatos globális recesszió gazdasági válsággá alakuljon, amely semmissé tenné a lengyel gazdasági sikerbe fektetett erőfeszítéseket,
- gondoskodik a lengyel valuta értékéről.

A járvány ideje alatt a lengyel gazdaságpolitika célja, hogy megakadályozza a fizetési torlódások keletkezését, a vállalatok csődjét, a munkahelyek elvesztését és a termelési potenciál tartós visszaesését. A pénzügyi politikának ezen túl meg kell akadályozni a deflációt. A NBP politikájával enyhíti a gazdasági és pénzügyi politika következményeit és növeli a bankszféra folyamatos fizetési képességét.

A Monetáris Tanács márciusi és áprilisi ülésén 50-50 bázisponttal kamatlábcsökkentésről hozott döntést, melynek következtében a referencia kamatláb jelenleg 0,5%. A csökkentés indoklásaként a Tanács mindkét esetben a globális gazdasági konjunktúrában bekövetkezett negatív fordulatot jelölte meg, valamint a hazai fogyasztás csökkenésének hatását az árakra, melynek következtében az infláció tervezettnél alacsonyabb szinten alakult. A gazdasági növekedés várható csökkenése, valamint az olajárak jelentős visszaesése előre vetítik az áremelkedések dinamikájának további zsugorodását. Ennek eredményeként a Lengyel Nemzeti Bank éves inflációs célja (2,5%) teljesíthető. A Tanács ezért úgy határozott, hogy csökkenti a kamatlábakat. **Ezt követően a lengyel jegybank monetáris tanácsa május 28-án 40 bázisponttal 0,1%-os történelmi mélypontra szállította le az irányadó kamatot,** amelynek szintjén június 16-i ülése után már nem változtatott. Arra hivatkozott, hogy a zloty nem alkalmazkodott az előző kamatcsökkentésekhez, a gyenge zloty pedig olyan tényező lehet, amely fékezheti az ország gazdaság fellendülésének dinamikáját.

Az NBP - az alapfeladatain kívül - **repoügyletek révén segíti elő a bankrendszer likviditását.** A jegybank továbbra is nyílt piaci műveletek keretében **államkötvényeket és az állam által garantált értékpapírokat vásárol a másodlagos piacon.** Ezzel hozzájárul bankszektor hosszú távú likviditási struktúrájának fenntartásához, valamint hozzájárul a másodlagos államkötvény-piac likviditásának a fenntartásához. További célként jelenik itt meg (a szűken értelmezett monetáris feladatokon túl) az **alacsonyabb kamatlábak gazdaságélénkítő szerepe** (a kormány válságellenes gazdasági politikájának támogatása), azaz **a monetáris transzmissziós mechanizmus erősítése.** Ennek időpontját és mértékét a piaci körülményektől teszik függővé. Az NBP **redizkontálás formájában refinanszírozza a kereskedelmi bankokat** új hitelek kihelyezéséhez vállalkozások számára.

Az NBP véleménye szerint a jelenlegi körülmények között **elengedhetetlen a vállalkozások likviditásának és fizetőképességének fenntartása.** Ennek előfeltétele, hogy a vállalkozások hozzáférhessenek a forgóhitelhez.

A Lengyel Nemzeti Bank elnökének nyilatkozata szerint, egy esetleges harmadik hullám esetében 2021 első negyedében sor kerülhet a kamatlábak további csökkentésére. Alapesetben a járványhelyzet, és a konjunktúra fokozatos javulása esetén nem lesz szükség a pénzügyi politikai paraméterek módosítására.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

A gazdasági kapcsolatok fejlesztése tekintetében abból kell kiindulni hogy a 38 milliós lengyel piac üzleti és kereskedelmi adottságainak minél optimálisabb kihasználása kiemelt kezelést igényel. A továbbra is növekvő gazdaság, a modernizálódó infrastruktúra kiváló alapot teremthet annak, hogy Lengyelország felvevőpiaca legyen a magyar termékeknek. **Kiemelt ágazat lehet a gyógyászati termékek, a hulladékgazdálkodás, a zöld-technológiai szektor, a turizmus és az IT.**

A válság, de még inkább a válság utáni idők sok új lehetőséget is nyithatnak meg a lengyel piacon. A jelenlegi piaci viszonyokat és trendeket figyelembe véve **a mezőgazdasági-élelmiszeripari árucikkek, a vegyipari alapanyagok és a gyógyszerek továbbra is keresettek lesznek Lengyelországban.** A szolgáltatások piaca (informatika, üzleti szolgáltatások) bővül, és minden bizonnyal növekszik az alacsonyabb árfekvésű, a választékot növelő fogyasztási cikkek iránti kereslet. További együttműködési lehetőségeket adnak a **franchise kapcsolatok, a technológia-csere, a kutatásban-innovációban való együttműködés (különösen az energetika és pl. a környezetvédelem terén)** és nem utolsósorban az EU és más tenderek kapcsán. Az egyik lehetséges kitörési pont a lengyelországi **infrastrukturális (kommunális és energetikai infrastruktúra) beruházásokba való bekapcsolódás lehet.** E területen azonban szinte alapkövetelmény a lengyel piacon cég vagy képviselő megalapítása, adott esetben konzorciumi részvétel/együttműködés, de legalább egy, a képviselőt/lobby-tevékenységet a helyszínen ellátó üzleti szolgáltató megbízása.

A kormány véleménye szerint **a koronavírus-járvány következményeként felgyorsul egyes folyamatok (értékesítés, szolgáltatások, szállítmányozás) digitalizációja.** Számos ágazatban általánosabbá válik a távmunkában való munkavégzés. **Bekövetkezik a nemzetközi ellátási láncok transzformációja, amelynek következtében azok diverzifikáltabbá válnak,** továbbá megerősödnek a gazdaságon belül a takarékosagra vonatkozó tendenciák.